

Dødsstraf

I gennem alle tider over hele kloden har det været accepteret, at man måtte betale med sit liv, hvis man havde taget livet fra en anden eller begået en anden alvorlig forbrydelse. Inden der var nedskrevne love, var det almindeligt, at en familie, der havde mistet et medlem, hævnedede drabet ved at dræbe et medlem af morderens familie; ikke nødvendigvis morderen selv. Da lovene kom til, blev denne praksis skrevet ned, som det også fremgår af Riber Ret.

I dag er der stadig mange steder i verden, hvor dødsstraf er en mulighed ved alvorlig kriminalitet. I USA har 38 af de 50 stater dødsstraf. Mange lande i Afrika og Østen praktiserer også dødsstraf. Den sidste dødsstraf i Danmark blev gennemført i 1950.

Tankegangen om at betale liv med liv fremgår både af det gamle testamente og Koranen.

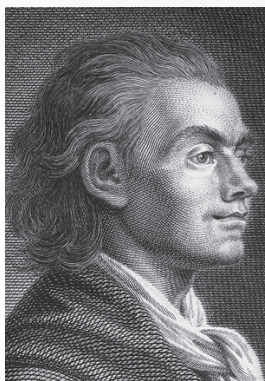
2. Mosebog kapitel 21 vers 12-25:

v12 Den, der slår en mand ihjel, skal lide døden. v13 Har han imidlertid ikke tragtet ham efter livet, men Gud lod det ske ved hans hånd, kan han flygte hen til et sted, jeg vil anvise dig. v14 Hvis nogen derimod begår overgreb mod en anden og snigmyrder ham, skal du tage ham væk fra mit alter, for at han kan lide døden. v15 Den, der slår sin far eller mor, skal lide døden. v16 Den, der røver et menneske og sælger det eller selv beholder det, skal lide døden. v17 Den, der forbander sin far eller sin mor, skal lide døden. v18 Når mænd kommer op at skændes, og den ene rammer den anden med en sten eller en jordknold, og manden ikke dør af det, men dog må holde sengen, v19 da skal den, der ramte ham, gå fri af straf, hvis den anden er i stand til at stå op og gå omkring udenfor, støttet til sin stok; han skal dog yde ham erstatning for sengelejet og sørge for lægebehandling. v20 Når en mand slår sin træl eller trælkvinde med sin stok, så de dør på stedet, skal det hævnnes.	v21 Men lever de en dag eller to, skal det ikke hævnnes. Det er jo hans egne penge, det drejer sig om. v22 Når mænd kommer op at slås og kommer til at skubbe til en gravid kvinde, så hun aborterer, men der ikke støder anden ulykke til, skal den skyldige bøde med så meget, som kvindens mand pålægger ham. Boden skal han betale hos dommerne. v23 Men støder der en ulykke til, skal du betale med liv for liv, v24 øje for øje, tand for tand, hånd for hånd, fod for fod, v25 brandsår for brandsår, flænge for flænge, skramme for skramme. v26 Når en mand rammer sin træl eller trælkvinde i øjet, så han ødelægger det, skal han frigive dem som erstatning for øjet. v27 Hvis han slår en tand ud på sin træl eller trælkvinde, skal han frigive dem som erstatning for tanden.

Koranen Sura 2 vers 178

Forskriften er at gengælde et drab, lige for lige: En fri mand for en fri mand, en slave for en slave, en kvinde for en kvinde.

Johan Herman Wessel: Smeden og bageren – 1784

Johan Herman Wessel gør i digtet "Smeden og bageren" grin med tankegangen om "øje for øje og tand for tand". Han sætter sagen på spidsen og fortæller om en lille bys eneste smed, som slår en anden mand ihjel. Smeden bliver skånet for sin dødsstraf, fordi den lille by bedre kunne undvære sin ene bager, som bliver henrettet i stedet for smeden. På den måde blev liv betalt med liv og "loven" overholdt.

Der var en liden By, i Byen var en Smed,
Som farlig var, når han blev vred.
Han sig en Fjende fik; (dem kan man altid få,
Jeg ingen har, det gå
Min Læser ligeså!)
Til Uheld for dem begge to
De træffes i en Kro,
De drak (jeg selv i Kro vil drikke;
For andet kommer jeg der ikke.
Anmærk dog, Læser! dette:
Jeg immer går på de honette.)
Som sagt, de drak,
Og efter mange Skældsord, hidsigt Snak,
Slår Smeden Fjenden på Planeten.
Så stærkt var dette Slag,
At han så ikke Dag,
Og har ej siden set'en.

Straks i Arrest blev Smeden sat.
En Feldskær får den Døde fat,
Og om en voldsom Død Attest henserder.
Den Mordere forhøres og bekender.
Hans Håb var, at han skulle hisset gå,
Og der Forladelse af sin Modstander få.
Men hør nu Løjer! netop Dagen,
Før Dom skal gå i Sagen,
Fremtriner fire Borgere
For Dommeren; den mest veltalende
Ham så tiltalede:

„Velviseste!
Vi ved, på Byens Vel De altid se;
Men Byens Vel beror derpå,
At vi vor Smed igen må få.
Hans Død opvækker jo dog ej den Døde?
Vi aldrig får igen så duelig en Mand.
For hans Forbrydelse vi alt for grusomt bøde,
Om han ej hjælpes kan.“ —

„Betænk dog, kære Ven! der Liv for Liv må bødes.“ —
„Her boer en arm udlevet Bager,
Som Pokker snart desuden tager.
Vi har jo to, om man den ældste tog af dem?
Så blev jo Liv for Liv betalt.“ —
„Ja,“ sagde Dommeren, „det Indfald var ej galt.
Jeg Sagen at opsætte nødes;
Thi i så vigtig Fald man må sig vel betænke,
Gid vores Smed jeg Livet kunde skænke!
Farvel godt Folk! jeg gør alt, hvad jeg kan.“ —
„Farvel velvise Mand!“ —

Han bladrer i sin Lov omhyggelig;
Men finder intet der for sig,
Hvorved forbuden er, for Smed at rette Bager;
Han sin Beslutning tager,
Og så afsiger denne Dom:
(Hvem, som vil høre den, han kom!)
„Vel er Grovsmeden Jens
For al Undskyldning læns,
Og her for Retten selv bekendte,
Han Anders Pedersen til Evigheden sendte;
Men da i vores By en Smed vi ikkun have,
Jeg måtte være rent af Lave,
Ifald jeg vilde se ham død.
Men her er to, som bager Brød.“

„Thi kender jeg for Ret:
Den ældste Bager skal undgælde det,
Og for det skete Mord med Liv for Liv bør bøde,
Til velfortjente Straf for sig
Og ligesindede til Afsky og til Skræk.“

Den Bager græd Guds jammerlig,
Da man ham førte væk.

Moral
Beredt til Døden altid vær!
Den kommer, når du mindst den tænker nær.

Opgaver:

1. Oplist de forbrydelser i Det gamle Testaments 2. Mosebog, hvor straffen er døden:

2. Hvordan passer listen med Riber Ret? Hvor er der forskelle, og hvor er der ligheder?

Forskelle:

Ligheder:

3. Prøv at give en forklaring på disse forskelle og ligheder mellem de to love, som der er et par tusinde år i mellem:

4. Hvad er din holdning til dødsstraf? Hvilke forbrydelser skal straffes, og hvordan?

5. Er der forskel på et livs værdi i Koranen og i 2. Mosebog? Se fx vers 20-21
